

Sadržaj

<i>Predgovor trećem izdanju</i>v
<i>Predgovor drugom izdanju</i>	vii
<i>Popis ilustracija</i>xxiii
<i>Popis zemljovida</i>	xxvii

I. DIO: PREDRIMSKA ITALIJA

1. POGLAVLJE

ZEMLJOPISNOKRUŽENJE RIMSKE POVIJESTI

1. Mediteransko područje3
2. Italija4

2. POGLAVLJE

RANI STANOVNICI ITALIJE¹

1. Čovjek kamenog doba7
2. Čovjek brončanog doba8
3. Željezno doba i „vilanovska“ kultura.	10
4. Narodi i jezici Italije.	13

3. POGLAVLJE

GRCI I ETRUŠČANI U RANOJ ITALIJI

1. Grci	16
2. Tko su bili Etrušćani?6	17
3. Etrušćanska civilizacija.	21
4. Širenje Etruščana	26

II. DIO: RIMSKO POKORAVANJE ITALIJE

4. POGLAVLJE

LACIJ I RIM

1. Zemljopis Lacija	31
2. Rana povijest Lacija	31
3. Rim. Položaj grada	34
4. Počeci Rima. Tradicionalna priča	35
5. Počeci Rima. Od sela do grada	37

5. POGLAVLJE

RIM U RAZDOBLJU KRALJEVA

1. Kraljevi i tradicija	41
2. Grad	42
3. Gospodarstveni uvjeti za vrijeme kraljeva	45
4. Rana rimska religija.	48
5. Društvene i političke grupacije	49
6. Monarhija	50
7. Vojni i politički razvoj	52
8. Rim i njegovi susjedi	54
9. Kraj etruščanskog Rima	55

6. POGLAVLJE

IZVORI ZA RANU RIMSKU POVIJEST

1. Dokumentarni zapisi	57
2. Usmena tradicija	60
3. Književni izvori	60

SADRŽAJ

7. POGLAVLJE

SUKOB STALEŽA; PRVA FAZA

1. Prvo republikansko državno uređenje	62
2. Gospodarstveni uvjeti	63
3. Plebejska protuorganizacija	64
4. Dvanaest ploča	66
5. Napredovanje plebejaca	68

8. POGLAVLJE

RANI RATOVI REPUBLIKE

1. Rim i Lacij	70
2. Sabinjani, Ekvi i Volščani	70
3. Osvajanje Veja	71
4. Galska opsada Rima	72

9. POGLAVLJE

SUKOB STALEŽA; DRUGA FAZA

1. Nova nezadovoljstva nakon Galskog rata	75
2. Gospodarstveno zakonodavstvo	76
3. Plebejske pobjede	77
4. Patricijsko-plebejsko plemstvo	78
5. Državno ustrojstvo koje je nastalo nakon sukoba.	80
6. Zaključak	83

10. POGLAVLJE

LATINSKI I SAMNITSKI RATOVI TE RAT S PIROM

1. Uspostavljanje rimske prevlasti u središnjoj Italiji	84
2. Sabeljani koji govore oskijski.	87
3. Prvi samnitski rat i Veliki latinski rat	88
4. Drugi samnitski rat	90
5. Treći samnitski rat	92
6. Rat s Tarentom i Pirom.	94

11. POGLAVLJE

RIMSKA DRŽAVA U TREĆEM STOLJEĆU PRIJE KRISTA

1. Rimsko državno ustrojstvo – očigledni nedostaci.	97
2. Funkcioniranje državnog ustrojstva	97

POVIJEST RIMA

3. Rimsko osvajanje Italije	99
4. Politička organizacija Italije	103
5. Gospodarski uvjeti u Rimu i Italiji	106
6. Arhitektura i umjetnost	108
7. Društveni i religiozni život	109
8. Rana rimska književnost	110

III. DIO:

OSVAJANJE SREDOZEMLJA

12. POGLAVLJE

PRVI PUNSKI RAT I OSVAJANJE SJEVERNE ITALIJE

1. Izvori informacija	113
2. Kartaška država	113
3. Mesanski sukob	116
4. Razvoj rimskih ratnih ciljeva.	117
5. Prodor u Afriku	118
6. Kasnije operacije na Siciliji	119
7. Prvi punski rat; Zaključak	121
8. Osvajanje Sardinije i Korzike.	121
9. Posljednji galski prodor	121
10. Ilirski ratovi	123

13. POGLAVLJE

DRUGI PUNSKI RAT

1. Kartaška osvajanja u Španjolskoj	124
2. Sukob u Saguntu	125
3. Hanibalovo osvajanje Italije; Kana	127
4. Rimska nastojanja nakon Kane	129
5. Nastavak rata u Italiji	130
6. Rat u Grčkoj i na Siciliji	131
7. Scipioni u Španjolskoj	133
8. Rat u Africi.	135
9. Zaključak	137

14. POGLAVLJE

OSVAJANJE ZAPADNOG SREDOZEMLJA

1. Širenje rimske prevlasti	138
2. Konačno smanjenje Cisalpinske Galije	139
3. Ligurski ratovi	140
4. Španjolski ratovi 197. – 179. g. pr. Kr.	140
5. Španjolski ratovi 154. – 133. g. pr. Kr.	143
6. Rim, Kartaga i Numidija	147
7. Treći punski rat	148

15. POGLAVLJE

MAKEDONSKI RATOVI

1. Rani kontakti između Rima i Grčke	150
2. Prvi makedonski rat.	150
3. Pokušaji približavanja Pergama i Roda Rimu	151
4. Drugi makedonski rat	153
5. Antioh III. i Etoljani	156
6. Treći makedonski rat	157
7. Četvrti makedonski rat.	158
8. Rim i matična Grčka	159

16. POGLAVLJE

RIMSKI RATOVI U AZIJI U DRUGOM STOLJEĆU

1. Uzroci rata protiv Antioha	161
2. Rimski kampanja u Aziji	163
3. Prvo rimsko naseljavanje Azije	164
4. Rimljani u Maloj Aziji do 129. g. pr. Kr.	165
5. Odnosi sa Sirijom i Egiptom	166

17. POGLAVLJE

UPRAVLJANJE RIMSKIM PROVINCIJAMA

1. Klijentske države i kraljevi	169
2. Status provincijskih zajednica	171
3. Upravitelji provincija	172
4. Novačenje i oporezivanje u provincijama	172
5. Slabosti rimske vlasti u provincijama	174
6. Pokušaji reforme	175

18. poglavlje

UNUTARNJA POLITIKA U DRUGOM STOLJEĆU

1. Narodne skupštine	177
2. Novo plemstvo	178
3. Političke grupe u Rimu	179
4. Izvršna vlast	181
5. Reforme pravnog sustava.	181
6. Financijska uprava	182
7. Grad Rim	183
8. Italija	183
9. Vanjski poslovi; Vojska.	184

19. POGLAVLJE

RIMSKO DRUŠTVO U DRUGOM STOLJEĆU

1. Poljoprivreda	186
2. Robovska radna snaga na zemlji	187
3. Industrija i trgovina.	188
4. Privatni život Rimljana.	190
5. Grad Rim	192
6. Rimska i talijanska umjetnost	193
7. Rana latinska poezija	194
8. Rana prozna književnost	196
9. Znanost i filozofija	197
10. Religija.	198

IV. DIO: PAD REPUBLIKE

20. POGLAVLJE

TIBERIJE I GAJ GRAKHO

1. Tiberije Grakho; Njegovi politički ciljevi.	203
2. Grakhijski zemljišni zakon	204
3. Prva senatorska reakcija	205
4. Prvi talijanski zakon o pravu glasa	206
5. Društvene reforme Gaja Grakha	207
6. Političko zakonodavstvo Gaja Grakha	207
7. Druga senatorska reakcija.	209
8. Osvojenje Narbonske Galije	210

SADRŽAJ

21. POGLAVLJE

MARIJE I NOVA RIMSKA VOJSKA

1. Obnovljena senatska vladavina	212
2. Poslovi na istočnom Sredozemlju	213
3. Rat protiv Jugurte; Prva faza.	214
4. Rat protiv Jugurte; Metel i Marije	215
5. Invazija sjevernjaka	217
6. Šesti konzulat Saturnina i Marija	219

22. POGLAVLJE

TALIJANSKI RATOVI, 91. – 83. G. PR. KR.

1. Tribunat Livija Druza	222
2. Pobunjenička italička konfederacija	223
3. Talijanski rat	225
4. Tribunat Sulpicija Rufa.	226
5. Sula i Cina zauzimaju Rim	227
6. Vladavina Cine	228

23. POGLAVLJE

PRIVREMENA MONARHIJA KORNELIJA SULE

1. Događaji u Maloj Aziji do 88. g. pr. Kr.	230
2. Prvi mitridatski rat	231
3. Sulin povratak	233
4. Sulino namirenje; Proskripcije	234
5. Sulino ustavno zakonodavstvo	235
6. Sulino mjesto u rimskoj povijesti	237

24. POGLAVLJE

PAD RESTAURACIJSKE VLADE

1. Izgledi za sedamdesete.	239
2. Lepidova pobuna i njezine posljedice.	240
3. Rat protiv Kvinta Sertorija	241
4. Robovski rat u Italiji.	242
5. Pompejev državni udar	242
6. Kras, Cezar i Katilina	244

POVIJEST RIMA

7. Katilinina urota	246
8. Ciceronova <i>Concordia ordinum</i>	247
9. Prvi trijumvirat i Cezarov prvi konzulat.	248

25. POGLAVLJE

RATOVI LUKULA, POMPEJA I KRASA

1. Pohodi protiv gusara	250
2. Lukulova osvajanja u Maloj Aziji	251
3. Lukulove kampanje u Armeniji	252
4. Pompejevo rješenje za Istok	254
5. Krasov ratni pohod protiv Parta	255

26. POGLAVLJE

CEZAROVO OSVAJANJE GALIJE I RASPAD PRVOG TRIJUMVIRATA

1. Galija i njezin narod.	258
2. Cezarovo napredovanje do Rajne i kanala La Manche	261
3. Cezarovi pohodi na Germaniju i Britaniju	262
4. Konačno pokoravanje Galije	263
5. Prva kriza trijumvirata	265
6. Konferencija u Luki i Pompejeva diktatura	266
7. Druga kriza trijumvirata	267

27. POGLAVLJE

CEZAROV USPON DO VRHOVNE VLASTI

1. Kampanje 49. g. pr. Kr..	270
2. Dirahij i Farsal	271
3. <i>Bellum Alexandrinum</i>	273
4. Taps i Munda	275
5. Cezarove mjere obnove	276
6. Cezarova vanjska politika; Razne reforme	278
7. Cezarov ustavni položaj	279
8. Cezarova osobnost i postignuća	281

28. POGLAVLJE

DRUGI TRIJUMVIRAT

1. Antonijeva privremena uprava	283
2. Ciceronove filipike i Mutinski rat	284

SADRŽAJ

3. Oktavijanov državni udar i pakt s Antonijem	286
4. Proskripcije i filipska kampanja.	288
5. Ratovi Peruzije i Brundizija	290
6. Oktavijanov rat protiv Seksta Pompeja	292
7. Antonije na Istoku	294
8. Akcijski rat.	295
9. Pregled Drugog trijumvirata.	298

29. POGLAVLJE

RIMSKO DRUŠTVO U PRVOM STOLJEĆU

1. Promjene u rimskoj poljoprivredi	299
2. Manufakture i trgovina	300
3. Životni standard	302
4. Društveni život	303
5. Arhitektura i umjetnost	304
6. Latinska književnost; Poezija	308
7. Latinski prozni pisci	309
8. Znanost i filozofija	310
9. Religija	311

V. DIO:

KONSOLIDACIJA RIMSKOG CARSTVA

30. POGLAVLJE

AUGUSTOVO UREĐENJE; RIM I ITALIJA

1. Prvo uređenje, 29. – 23. g. pr. Kr.	315
2. Augustovo drugo rješenje.	319
3. Nova izvršna vlast	321
4. Grad Rim	322
5. Italija	327
6. Socijalno zakonodavstvo	328
7. Ludi Saeculares	329

31. POGLAVLJE

RIMSKO CARSTVO U VRIJEME AUGUSTA

1. Rimske granice	331
2. Afrika i Crveno more	331

POVIJEST RIMA

3. Mala Azija i Euftrat	333
4. Zapadna Europa	334
5. Podunavske zemlje	336
6. Vojne reforme	338
7. Provincije	339
8. Financijska uprava	342
9. Nasljeđivanje	343
10. Sažetak Augustova principata	344
11. Zaključak	347

32. POGLAVLJE

JULIJEVSKO-KLAUDIJEVSKI CAREVI; UNUTARNJI POSLOVI

1. Tiberije (14. – 37. g.)	351
2. Kaligula (37. – 41. g.)	354
3. Klaudije (41. – 54. g.)	355
4. Neron (54. – 68. g.)	357
5. Razvoj sustava vlasti	360
6. Financije.	362
7. Rim i Italija.	363

33. POGLAVLJE

RIMSKO CARSTVO POD JULIJEVSKO-KLAUDIJEVSKOM DINASTIJOM

1. Afrika	366
2. Judeja	367
3. Armenija i Partija.	368
4. Podunavske zemlje	370
5. Germanija	370
6. Osvajanje Britanije	371
7. Provincije	374
8. Zaključak	375

34. POGLAVLJE

RIMSKO DRUŠTVO U VRIJEME RANIH CAREVA

1. Poljoprivreda	377
2. Industrija i trgovina.	379
3. Urbani život	382
4. Arhitektura i umjetnost	385
5. Književnost; Opće karakteristike	393
6. Latinska poezija	394
7. Latinska proza	395
8. Religija	397

SADRŽAJ

35. POGLAVLJE

„GODINA ČETIRIJU CAREVA”

1. Pobuna protiv Nerona	402
2. Galba	403
3. Oton	405
4. Vitelije	406
5. Zaključak	408

36. POGLAVLJE

FLAVIJEVSKI CAREVI

1. Osobnosti	409
2. Ustavne promjene	410
3. Opća uprava	412
4. Židovski rat	415
5. Pobuna Civilisa i Klasika	418
6. Daljnja osvajanja u Britaniji	420
7. Granice na Rajni i Dunavu	421
8. Istok	422
9. Provincije	423
10. „Opozicija” flavijevskim carevima	423

37. POGLAVLJE

„PET DOBRIH CAREVA”; OPĆA UPRAVA

1. Osobnosti	425
2. Ustavne promjene	427
3. Municipalna uprava (vlada)	429
4. Carske financije	431
5. Provincije	432

38. POGLAVLJE

„PET DOBRIH CAREVA”; VANJSKI POSLOVI

1. Vanjska politika	434
2. Afrika	435
3. Armenija i Partija.	438
4. Judeja	439
5. Dacija.	441
6. Markomanski ratovi	443
7. Britanija	444

POVIJEST RIMA

8. Rimaska vojska	448
9. Zaključak	449

39. POGLAVLJE

RIMSKO DRUŠTVO OD 70. DO 180. G. N. E.

1. Poljoprivreda	451
2. Industrija i trgovina	453
3. Rast gradova	458
4. Arhitektura	459
5. Umjetnost	476
6. Društveni život	478
7. Širenje latinskoga i grčkog	479
8. Latinsko pjesništvo	481
9. Latinska proza	481
10. Filozofija i religija	483
11. Širenje kršćanstva	484
12. Opozicija kršćanstvu	486
13. Zaključak	488

40. POGLAVLJE

KOMOD I SEVERI

1. Vladavina Komoda (180. – 192. g.)	489
2. Građanski ratovi 193. – 197. g. n. e.	490
3. Vojna politika Septimija Severa	492
4. Unutrašnje reforme Septimija Severa	493
5. Karakala (211. – 217. g.)	496
6. Sever Aleksandar (222. – 235. g.)	498
7. Seversko doba	499

VI. DIO: PROPADANJE RIMSKOG CARSTVA

41. POGLAVLJE

KRIZA CARSTVA U TREĆEM STOLJEĆU

1. Stalna vojna anarhija	507
2. Carstvo je napadnuto	509
3. Granice su ponovno uspostavljene	513

SADRŽAJ

42. POGLAVLJE

DIOKLECIJAN I KONSTANTIN

1. Dioklecijan i Konstantin	517
2. Konstantinov uspon.	520
3. Konstantin i Licinije.	523
4. Prijelaz na apsolutnu monarhiju	524
5. Carevi i njihova izvršna vlast	526
6. Financijske reforme	530
7. Vojna obveza	532
8. Obrana i reforma vojske	533
9. Zaključak	535

43. POGLAVLJE

GOSPODARSKI, KULTURNI I VJERSKI RAZVOJ

1. Gospodarski uvjeti	536
2. Arhitektura i umjetnost	538
3. Društveni život	542
4. Obrazovanje i pisana riječ.	543
5. Latinska i grčka književnost	543
6. Religije	545
7. Kršćanstvo: progonjeno i pobjedonosno	546

44. POGLAVLJE

RIMSKO CARSTVO; RETROSPEKTIVA I VIDICI

1. Kraj Zapadnog Rimskog Carstva	550
2. Slabljenje i pad	551
3. Fizički uzroci slabljenja	552
4. Društveni i politički uzroci slabljenja	554
5. Nasljednici Rimskog Carstva.	557
<i>Kronološka tablica.</i>	559
<i>Popis careva</i>	571
<i>Genealoške tablice</i>	572
1. Neki Kornelijevci, Emiliji i Semproniji Grakhi	572
2. Neki Meteli, Klaudiji itd.	573
3. Julijevsko-klaudijevska dinastija	574
<i>Kratka bibliografija</i>	575
<i>Popis kratica</i>	576
<i>Bilješke i reference.</i>	577
<i>Rječnik pojmova</i>	663
<i>Kazalo</i>	671